

แนวทางการพัฒนาศักยภาพสถานประกอบการที่พัก
ในการเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว
สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติของจังหวัดนครนายก

GUIDELINES FOR DEVELOPING THE POTENTIAL OF ACCOMMODATION
ESTABLISHMENTS TO BECOME LONG-STAY TOURISM DESTINATIONS
FOR FOREIGN TOURISTS IN NAKHON NAYOK PROVINCE.

วรินทร์นำ สิริพทุธิรักษ์^{1*} มรกต บุญศิริชัย² และ ประเสริฐ โยธินาร์³
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Varinnar Siripooththilak^{1*} Morakot Boosirichai² and Prasert Yothicar³
Faculty of Management Sciences, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

*E-mail: varinnar@gmail.com

Received: 22-12-2025

Revised: 24-03-2026

Accepted: 08-04-2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพสถานประกอบการที่พักในการเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติของจังหวัดนครนายก โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประกอบการที่พักจำนวน 12 แห่ง โดยใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และการวิจัยเชิงปริมาณจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจำนวน 200 คน จากนั้นสังเคราะห์แนวทางและตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทาง (Validation) โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในภาคการท่องเที่ยว จำนวน 12 คน ผลการตรวจสอบความเหมาะสมพบว่าแนวทางที่นำเสนอมีความเป็นไปได้และเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ สถานประกอบการที่พักในจังหวัดนครนายกมีศักยภาพพื้นฐานในการรองรับนักท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว แต่ยังมีข้อจำกัดด้านมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก คุณภาพการบริการ การตลาด และการบูรณาการความร่วมมือเชิงพื้นที่ โดยนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับสุขอนามัย ความปลอดภัย และสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการใช้ชีวิตระยะยาว จากการสังเคราะห์ข้อมูล สามารถเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพได้ 5 ด้าน ได้แก่ (1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก (2) การพัฒนา

ศักยภาพบุคลากรและคุณภาพการบริการ (3) การพัฒนาการตลาดและการสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยว (4) การพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยว และ (5) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ผลการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า แนวทางดังกล่าวมีความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสถานประกอบการที่พักเพื่อรองรับการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีศักยภาพในการยกระดับจังหวัดนครนายกสู่การเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในอนาคต

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา สถานประกอบการที่พัก การท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว ชาวต่างชาติ จังหวัดนครนายก

ABSTRACT

The objective of this research is to propose development guidelines for enhancing the potential of accommodation establishments to become long-stay tourism destinations for foreign tourists in Nakhon Nayok Province. A mixed-methods research design was employed, consisting of qualitative research through in-depth interviews with 12 accommodation entrepreneurs selected using purposive sampling, and quantitative research based on questionnaires administered to 200 foreign tourists. The guidelines were then synthesized and validated by 12 experts and stakeholders in the tourism sector. The validation results indicated that the proposed guidelines were at the highest level of feasibility and appropriateness. The findings indicate that accommodation establishments in Nakhon Nayok Province possess fundamental potential to support long-stay tourism; however, there are limitations in terms of infrastructure and facility standards, service quality, marketing, and the integration of spatial collaboration. Tourists place importance on hygiene, safety, and facilities that support long-term living. Based on the data synthesis, five key dimensions for potential development are proposed: (1) infrastructure and facility development, (2) personnel capacity and service quality development, (3) marketing development and tourism image building, (4) tourism product and activity development, and (5) collaborative network development among relevant sectors. Expert validation further confirmed that these guidelines are appropriate, consistent with the local context, and can be effectively applied to develop accommodation establishments for long-stay tourism. These guidelines also demonstrate strong potential to elevate Nakhon Nayok Province as a future long-stay tourism destination.

Keywords: Development guidelines, Accommodation Establishments, Long-stay Tourism, foreign tourists, Nakhon Nayok Province

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย ซึ่งมีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งด้านธรรมชาติ วัฒนธรรม และการบริการ ซึ่งมีบทบาทในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในระยะยาว (World Tourism Organization [UNWTO], 2019; Trade Policy and Strategy Office, 2025) อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ โดยหันมาให้ความสำคัญกับความปลอดภัย สุขภาพ และคุณภาพชีวิตมากขึ้น ควบคู่กับแนวโน้มการพำนักระยะยาวแทนการท่องเที่ยวระยะสั้น (UNWTO, 2022; Gössling et al., 2021)

นอกจากนี้ การเติบโตของรูปแบบการทำงานระยะไกล (remote work) และกลุ่มนักท่องเที่ยวดิจิทัลโนแมด (digital nomads) ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการขยายตัวของการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในระดับโลก (Hannonen, 2020; Organisation for Economic Co-operation and Development [OECD], 2022) ส่งผลให้สถานประกอบการที่จำเป็นต้องปรับตัวจากการให้บริการระยะสั้นไปสู่การรองรับการใช้ชีวิตในระยะยาว โดยต้องพัฒนาทั้งด้านสิ่งอำนวยความสะดวก การบริการ บุคลากร และการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไป

สำหรับประเทศไทย รัฐบาลได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพผ่านนโยบาย Long-term Resident Visa (LTR Visa) เพื่อดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการพำนักระยะยาว เช่น ผู้เกษียณอายุ ผู้มีรายได้สูง และกลุ่ม digital nomads (OECD, 2022) โดยจังหวัดนครนายกเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว เนื่องจากมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีความสงบ และตั้งอยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลสถานการณ์การท่องเที่ยวพบว่า แม้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะมีสัดส่วนไม่สูงเมื่อเทียบกับนักท่องเที่ยวทั้งหมด แต่กลับมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวในระดับสูง ซึ่งสะท้อนถึงศักยภาพในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ (Tourism Economics Division, 2025)

ทั้งนี้ ยังพบข้อจำกัดสำคัญในการพัฒนาสถานประกอบการที่พึงให้รองรับการพำนักระยะยาว ทั้งด้านรูปแบบบริการ สิ่งอำนวยความสะดวก และการบริหารจัดการที่ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าว นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งเน้นการศึกษาการท่องเที่ยวในภาพรวม หรือการท่องเที่ยวระยะสั้นเป็นหลัก ขณะที่การศึกษาในบริบทของการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว โดยเฉพาะในระดับพื้นที่ยังมีอยู่อย่างจำกัด อีกทั้งยังขาดการบูรณาการข้อมูลระหว่างมุมมองของผู้ประกอบการและความต้องการของนักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างเชิงวิชาการที่ควรได้รับการศึกษาเพิ่มเติม ดังนั้น การศึกษาศักยภาพและแนวทางการพัฒนา

สถานประกอบการที่พักในระดับพื้นที่จึงมีความสำคัญ เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน และสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยการวิจัยครั้งนี้มุ่งบูรณาการข้อมูลทั้งด้านสภาพปัญหา และความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแนวทางในการยกระดับศักยภาพสถานประกอบการ ที่พักให้สามารถรองรับการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

เพื่อตอบโจทย์ช่องว่างดังกล่าว งานวิจัยนี้มีส่วนช่วยเติมเต็มช่องว่างเชิงวิชาการด้านการท่องเที่ยว แบบพำนักระยะยาว โดยเฉพาะในบริบทของพื้นที่ระดับจังหวัดรอง ซึ่งยังมีงานศึกษาจำกัด ผ่านการบูรณาการ มุมมองระหว่างศักยภาพของสถานประกอบการที่พักและความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ด้วยระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) ส่งผลให้ได้ข้อค้นพบที่มีทั้งความลึกและความครอบคลุม อีกทั้งยังนำเสนอกรอบแนวคิดเชิงบูรณาการในการพัฒนาศักยภาพสถานประกอบการที่พัก ซึ่งเชื่อมโยง องค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก บุคลากรและคุณภาพ การบริการ การตลาดและการสร้างภาพลักษณ์ ผลลัพธ์และกิจกรรมการท่องเที่ยว และเครือข่ายความร่วมมือ อันสะท้อนแนวทางการพัฒนาเชิงระบบที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ในยุคปัจจุบัน ในเชิงปฏิบัติ ข้อค้นพบจากการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย และการพัฒนาสถานประกอบการที่พักในระดับพื้นที่ เพื่อยกระดับศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยว แบบพำนักระยะยาว และสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการดำเนินงานของสถานประกอบการที่พักในการเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติของจังหวัดนครนายก
2. เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเกี่ยวกับการใช้บริการสถานประกอบการที่พักในการเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพสถานประกอบการที่พักในการเป็นจุดหมายปลายทาง การท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติของจังหวัดนครนายก

ทบทวนวรรณกรรม

ศักยภาพของสถานประกอบการที่พัก (Accommodation capability) ในการวิจัยนี้ หมายถึง ตัวแปรเชิงแนวคิดที่สะท้อนความสามารถเชิงบูรณาการของสถานประกอบการในการออกแบบ พัฒนา และบริหารจัดการทรัพยากร การบริการ และประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว เพื่อบริการพำนักระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในมิติการใช้ชีวิตและการสร้างประสบการณ์ โดยเน้นการสร้างคุณค่า และประสบการณ์ร่วม (value co-creation and customer experience) นอกจากนี้ ศักยภาพดังกล่าว ยังรวมถึงความสามารถของสถานประกอบการในการปรับตัวให้สอดคล้องกับพฤติกรรมและความต้องการ

ของนักท่องเที่ยวในยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความสามารถในการแข่งขันในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสมัยใหม่ (Buhalis & Sinarta, 2019; Rather, 2021)

การท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (long-stay tourism) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีระยะเวลาพำนักรตั้งแต่ 30 วันขึ้นไป และมีลักษณะใกล้เคียงกับการอยู่อาศัยมากกว่าการท่องเที่ยวระยะสั้น (OECD, 2022) ภายหลังจากสถานการณ์โควิด-19 แนวโน้มการท่องเที่ยวระยะยาวมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับแรงสนับสนุนจากรูปแบบการทำงานระยะไกล (remote work) และการเพิ่มขึ้นของกลุ่มนักท่องเที่ยว Digital nomads ซึ่งกลายเป็นกลุ่มตลาดสำคัญในหลายประเทศ (UNWTO, 2023; OECD, 2022) นอกจากนี้ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (wellness tourism) ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการพำนักระยะยาว โดยนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตและประสบการณ์ที่ส่งเสริมสุขภาพ (Global Wellness Institute, 2023)

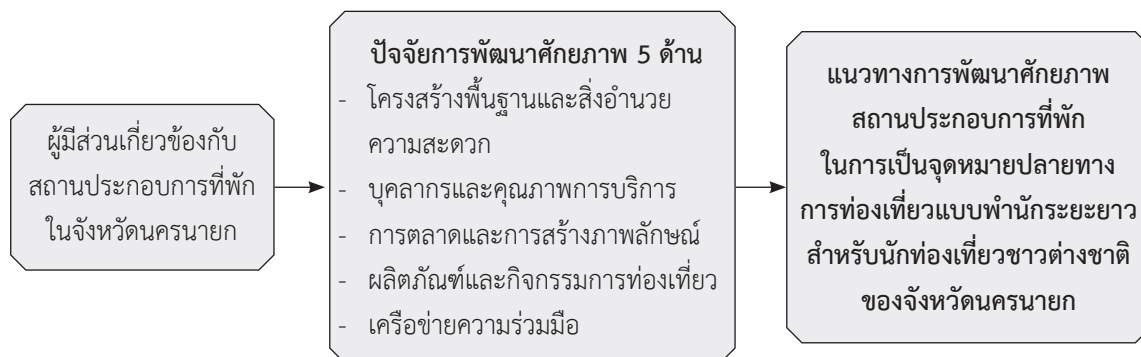
ในด้านความต้องการของนักท่องเที่ยวระยะยาว งานวิจัยร่วมสมัยชี้ให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการใช้ชีวิต เช่น พื้นที่ทำงาน อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ความปลอดภัย และบริการที่สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงต้องการประสบการณ์ที่หลากหลาย เช่น การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ วัฒนธรรม และสุขภาพ ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจเลือกที่พักและระยะเวลาการพำนัก (OECD, 2022; UNWTO, 2023)

จากการสังเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปองค์ประกอบของศักยภาพสถานประกอบการที่พักในการรองรับการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวได้ 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก (2) ด้านบุคลากรและคุณภาพการบริการ (3) ด้านการตลาดและการสร้างภาพลักษณ์ โดยเฉพาะผ่านสื่อดิจิทัล (4) ด้านผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยว และ (5) ด้านเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวถูกนำมาใช้เป็นตัวแปรเชิงปฏิบัติและพัฒนาเป็นตัวชี้วัดในการประเมินศักยภาพของสถานประกอบการที่พักในงานวิจัยนี้ (Buhalis, 2020; OECD, 2022)

กรอบแนวคิดของการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพสถานประกอบการที่พักในการรองรับการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในจังหวัดนครนายก โดยกรอบแนวคิดของการวิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและการวิเคราะห์สภาพปัญหาในการดำเนินงานของสถานประกอบการที่พัก โดยกำหนดให้ “สภาพปัญหาและข้อจำกัดของสถานประกอบการ” เป็นปัจจัยนำเข้า (Input) ซึ่งสะท้อนถึงความท้าทายในการรองรับนักท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว จากนั้นนำข้อมูลดังกล่าวมาสังเคราะห์ร่วมกับแนวคิดด้านศักยภาพของสถานประกอบการและแนวคิดการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว เพื่อกำหนดเป็นกระบวนการพัฒนา (Process) ที่ครอบคลุม 5 มิติ ได้แก่ (1) โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก (2) บุคลากรและคุณภาพการบริการ (3) การตลาดและภาพลักษณ์ (4) ผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยว และ (5) เครือข่ายความร่วมมือ ทั้งนี้ ผลลัพธ์ (Output)

คือ แนวทางการพัฒนาศักยภาพสถานประกอบการที่พิกที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อยกระดับการรองรับนักท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว และเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของแหล่งท่องเที่ยวในระดับพื้นที่อย่างยั่งยืน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาศักยภาพสถานประกอบการที่พิกในการเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติของจังหวัดนครนายก” เป็นการศึกษาแบบผสมผสาน (Mixed methods research) โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบบูรณาการเชิงสอดคล้อง (Convergent design) ซึ่งดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณในช่วงเวลาเดียวกัน

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ประกอบการสถานประกอบการที่พิกในจังหวัดนครนายก จำนวน 12 ราย โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) (Palinkas et al., 2015) ตามเกณฑ์ดังนี้

เกณฑ์คัดเข้า (Inclusion criteria):

- (1) เป็นผู้ประกอบการที่พิกประเภทโรงแรม รีสอร์ท หรือโฮมสเตย์
- (2) ดำเนินกิจการมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี ทั้งนี้ ระยะเวลา 2 ปีถือเป็นช่วงเวลาที่ผู้ประกอบการมีประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจและการให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอในบริบทของพื้นที่ศึกษา
- (3) มีประสบการณ์ในการให้บริการนักท่องเที่ยวต่างชาติ
- (4) มีบทบาทหรือส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่

เกณฑ์คัดออก (Exclusion criteria):

- (1) สถานประกอบการที่เปิดดำเนินการน้อยกว่า 2 ปี
- (2) ไม่มีประสบการณ์รองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ

การตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางดำเนินการโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 12 คน โดยคัดเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ ได้แก่

(1) มีประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวไม่น้อยกว่า 2 ปี โดยครอบคลุมทั้งภาครัฐ นักวิชาการ และผู้ประกอบการ เพื่อให้ได้มุมมองที่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ศึกษา

(2) มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่

ทั้งนี้ การกำหนดระยะเวลา 2 ปี เนื่องจากต้องการเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์จริงในพื้นที่ ซึ่งอาจยังมีระยะเวลาการดำเนินงานไม่ยาวนาน แต่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล เพื่อสะท้อนบริบทเชิงพื้นที่ได้อย่างครอบคลุม โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ และการประเมินความเหมาะสมของแนวทาง พร้อมทั้งตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (methodological triangulation) และการตรวจสอบข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูล (Member checking)

จำนวนผู้ให้ข้อมูล 12 รายกำหนดตามหลักความอิ่มตัวของข้อมูล (Data Saturation) โดยผู้วิจัย ดำเนินการสัมภาษณ์จนกระทั่งข้อมูลที่ได้รับไม่มีประเด็นใหม่เพิ่มเติมและความซ้ำของข้อมูลในประเด็นสำคัญ จึงยุติการเก็บข้อมูล (Guest et al., 2006; Saunders et al., 2018)

การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัด นครนายก กลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน ได้จากการสุ่มแบบสะดวก (Convenience Sampling) เนื่องจากข้อจำกัดด้านการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่าง อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้เลือกเก็บข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยว และสถานประกอบการที่พักที่มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้าพัก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

- (1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- (2) พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว
- (3) ความคิดเห็นต่อศักยภาพของสถานประกอบการที่พัก

โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) แบบสอบถามได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และทดสอบความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.87 แสดงถึงความเชื่อมั่นของเครื่องมืออยู่ในระดับสูง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาในการดำเนินงานของสถานประกอบการที่พัก

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประกอบการสถานประกอบการที่พักและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 12 ราย พบว่า สถานประกอบการที่พักในจังหวัดนครนายกมีศักยภาพพื้นฐานในการรองรับนักท่องเที่ยว

แบบฟ้านักระยะยาว โดยเฉพาะด้านความปลอดภัยของพื้นที่ ท่าเลที่ตั้งใกล้กรุงเทพมหานคร และการให้บริการที่เป็นมิตร อย่างไรก็ตาม ยังพบข้อจำกัดสำคัญในหลายด้าน ได้แก่

1) ด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ ผลการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า สถานประกอบการที่พักยังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ เนื่องจากขาดกลยุทธ์การตลาดที่เป็นระบบ และการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน โดยเฉพาะการใช้สื่อดิจิทัลและช่องทางออนไลน์ยังไม่ถูกนำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่ระบุว่า

“ลูกค้าต่างชาติส่วนใหญ่จะมาจากการบอกต่อมากกว่า เรายังไม่ได้ทำการตลาดออนไลน์จริงจัง เพราะไม่รู้จะเริ่มอย่างไร” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 3)

ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการพึ่งพาช่องทางการตลาดแบบไม่เป็นระบบ และขาดความรู้ด้านการตลาดดิจิทัล ส่งผลให้ไม่สามารถเข้าถึงตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ด้านการบูรณาการความร่วมมือกับชุมชน ผลการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า การเชื่อมโยงระหว่างสถานประกอบการที่พักกับชุมชนยังไม่เข้มแข็ง ส่งผลให้ไม่สามารถพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า

“เรายังไม่ได้ทำงานร่วมกับชุมชนอย่างจริงจัง กิจกรรมส่วนใหญ่ยังเป็นของสถานประกอบการเราเอง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9)

ทั้งนี้ สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะการดำเนินงานแบบแยกส่วน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ และลดโอกาสในการสร้างประสบการณ์ที่หลากหลายให้กับนักท่องเที่ยว

3) ด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการพำนักระยะยาว ผลการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า สถานประกอบการบางแห่งยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตระยะยาว เช่น ห้องครัว พื้นที่ทำงาน และอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มพำนักระยะยาว โดยผู้ให้ข้อมูลระบุว่า

“นักท่องเที่ยวที่อยู่หลายวันบางรายถามหาห้องครัวหรือพื้นที่ทำงาน แต่ที่พักของเรายังไม่มีรองรับ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7)

สะท้อนให้เห็นว่าที่พักส่วนใหญ่ยังคงเน้นการรองรับนักท่องเที่ยวระยะสั้นมากกว่าการปรับตัวสู่การรองรับการอยู่อาศัยระยะยาว

4) ด้านบุคลากร ผลการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า บุคลากรในสถานประกอบการยังมีข้อจำกัดด้านทักษะภาษาและการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า

“พนักงานของเรายังสื่อสารภาษาอังกฤษได้ไม่ดีเท่าที่ควร ทำให้บางครั้งเกิดความเข้าใจผิดกับลูกค้าต่างชาติ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 5)

ทั้งนี้ สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพบุคลากร โดยเฉพาะด้านภาษา และการบริการในบริบทนานาชาติ

5) ด้านมาตรฐานความปลอดภัยและสุขอนามัย ผลการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า สถานประกอบการ บางแห่งยังขาดมาตรฐานด้านความปลอดภัยและสุขอนามัยที่เป็นระบบและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่ว่า

“ทางเรายังไม่ได้มีมาตรฐานด้านสุขอนามัยที่เป็นระบบ เช่น การตรวจสอบหรือแนวปฏิบัติ ที่ชัดเจน บางอย่างยังทำตามความเคยชินที่ปฏิบัติการมานาน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11)

ซึ่งสะท้อนถึงช่องว่างด้านการจัดการมาตรฐาน และความจำเป็นในการพัฒนาระบบการบริหาร จัดการด้านความปลอดภัยและสุขอนามัยอย่างเป็นรูปธรรม

โดยสรุป ผลการวิเคราะห์เนื้อหาชี้ให้เห็นว่า สถานประกอบการที่พักในจังหวัดนครนายกยังมี ข้อจำกัดในหลายด้าน ได้แก่ การตลาดและการประชาสัมพันธ์ การพัฒนาบุคลากร โครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวก การบูรณาการความร่วมมือกับชุมชน และมาตรฐานด้านความปลอดภัย และสุขอนามัย ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องได้รับการพัฒนา เพื่อยกระดับศักยภาพในการรองรับ การท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

จากการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จำนวน 200 คน พบว่า นักท่องเที่ยว ให้ความสำคัญกับองค์ประกอบของสถานประกอบการที่พักโดยรวมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยปัจจัย ที่มีค่าเฉลี่ยสูง ได้แก่ ความสะอาดและสุขอนามัยของสถานประกอบการ ความปลอดภัยของที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพัก เช่น อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและพื้นที่ทำงาน คุณภาพการให้บริการ ของพนักงาน และความคุ้มค่าของราคา เมื่อพิจารณาในเชิงพฤติกรรม พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับ องค์ประกอบที่เอื้อต่อการใช้ชีวิตประจำวัน มากกว่าการท่องเที่ยวระยะสั้น โดยเฉพาะสิ่งอำนวยความสะดวก ที่สนับสนุนการทำงานระยะไกล (Remote work) และการอยู่อาศัย เช่น ความเสถียรของอินเทอร์เน็ต ความปลอดภัย และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการพักผ่อน

ผลการวิจัยเชิงปริมาณดังกล่าวมีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Data triangulation) ซึ่งพบว่า สถานประกอบการที่พักยังมีข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการพำนักระยะยาว โดยเฉพาะในประเด็นห้องครัว พื้นที่ทำงาน และอินเทอร์เน็ต ความเร็วสูง ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในระดับสูง นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสะท้อนให้เห็นถึงความสอดคล้องระหว่างความต้องการของนักท่องเที่ยวกับข้อจำกัดของสถานประกอบการที่พัก ในด้านบุคลากรและคุณภาพการบริการ โดยนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการสื่อสารและการให้บริการ ที่มีประสิทธิภาพ ขณะที่ผลการสัมภาษณ์พบว่าบุคลากรยังมีข้อจำกัดด้านทักษะภาษา ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ ประสิทธิภาพของนักท่องเที่ยว

โดยสรุป ผลการวิจัยเชิงปริมาณชี้ให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวมีความต้องการที่มุ่งเน้นคุณภาพชีวิต ความสะดวกสบาย และความปลอดภัย ซึ่งมีความสอดคล้องกับข้อค้นพบเชิงคุณภาพ และสามารถใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนในการกำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพสถานประกอบการที่ปักในลำดับถัดไป

3. ผลการเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพสถานประกอบการที่ปัก

จากการบูรณาการข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (Data Integration) พบว่า ข้อจำกัดของสถานประกอบการที่ปักมีความสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวในหลายมิติ โดยเฉพาะด้านโครงสร้างพื้นฐาน บุคลากร และการตลาด ซึ่งสะท้อนถึงช่องว่างของศักยภาพ (Capability gap) ที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนา

ตารางที่ 1 การเชื่อมโยงข้อค้นพบจากการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) สู่แนวทางการพัฒนาศักยภาพสถานประกอบการที่ปัก

ข้อค้นพบจากการวิจัย	ประเด็นสังเคราะห์	แนวทางการพัฒนา	หลักฐานเชิงคุณภาพ (ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์)
ขาดการเข้าถึงนักท่องเที่ยวต่างชาติ	การตลาดยังไม่เป็นระบบ/ไม่มีการแบ่งส่วนการตลาด	พัฒนาการตลาดและการสร้างภาพลักษณ์เพื่อเพิ่มการเข้าถึงนักท่องเที่ยวต่างชาติ	“ลูกค้าต่างชาติส่วนใหญ่จะมาจากการบอกต่อ เราต้องการทำการตลาดออนไลน์ แต่ยังไม่รู้จะเริ่มอย่างไร (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 3)
ขาดความร่วมมือกับชุมชน	การจัดการแบบแยกส่วน	พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ	“เรายังไม่ได้ทำงานร่วมกับชุมชนเท่าที่ควร” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9)
ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกระยะยาว	ที่พักยังเน้นการท่องเที่ยวระยะสั้น	โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก	“นักท่องเที่ยวที่อยู่หลายวันมักถามหาห้องครัว...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7)
บุคลากรขาดทักษะภาษา	ขาดศักยภาพในการให้บริการ	พัฒนาศักยภาพบุคลากร	“พนักงานยังสื่อสารภาษาอังกฤษได้ไม่ดี...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 5)
มาตรฐานสุขอนามัยไม่ชัดเจน	ขาดมาตรฐานกลาง	พัฒนามาตรฐานสถานประกอบการ	“ยังไม่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11)

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นกระบวนการสังเคราะห์ข้อค้นพบจากการวิเคราะห์เนื้อหาไปสู่แนวทางการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยข้อจำกัดที่ปรากฏในระดับปฏิบัติการ (Empirical findings) ได้ถูกจัดกลุ่มเป็นประเด็นสังเคราะห์ (Thematic synthesis) ซึ่งสะท้อนรูปแบบปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน จากนั้นจึงนำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาในระดับเชิงนโยบายและการปฏิบัติ (Development guidelines) โดยแต่ละแนวทางมีหลักฐานเชิงคุณภาพรองรับจากคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งช่วยยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อค้นพบและความเหมาะสมของแนวทางที่เสนอ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพสถานประกอบการที่พักในการเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติของจังหวัดนครนายก ผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ตามประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ศักยภาพและข้อจำกัดของสถานประกอบการที่พัก

ผลการศึกษาพบว่า จังหวัดนครนายกมีศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติ ความปลอดภัย และทำเลที่ตั้ง ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Hall (2015) ที่ระบุว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเลือกจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวระยะยาว

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาข้อมูลเชิงสถิติของจังหวัดนครนายก พบว่า แม้นักท่องเที่ยวต่างชาติจะมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 0.72 ของผู้เยี่ยมชมทั้งหมด แต่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวสูงกว่านักท่องเที่ยวไทยอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสะท้อนถึงศักยภาพของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้กับพื้นที่ (Tourism Economics Division, 2025)

2. ความต้องการของนักท่องเที่ยวระยะยาว

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่านักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับความสะอาด ความปลอดภัย โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการใช้ชีวิต ซึ่งสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการท่องเที่ยวจากระยะสั้นไปสู่การพำนักระยะยาว ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Gössling et al. (2021) และ Hannonen (2020) ที่ระบุว่าหลังสถานการณ์โควิด-19 นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับสุขอนามัยรวมถึงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการใช้ชีวิตและการทำงานมากขึ้น

3. แนวทางการพัฒนาเชิงบูรณาการ

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าข้อจำกัดของสถานประกอบการที่พักไม่ได้เกิดจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง แต่เกิดจากความเชื่อมโยงของหลายองค์ประกอบ เช่น การขาดกลยุทธ์การตลาดและขาดนโยบายสนับสนุนจากภาครัฐ ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงนักท่องเที่ยวต่างชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่ข้อจำกัดด้านบุคลากรมีผลต่อคุณภาพการบริการและความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งลดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวระยะยาว

ในขณะเดียวกัน การขาดโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการอยู่อาศัยระยะยาว เช่น พื้นที่ทำงานและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง รวมถึงพื้นที่ทำครัวและทำความสะอาดเสื้อผ้า สะท้อนให้เห็นว่าผู้ประกอบการยังคงยึดรูปแบบการให้บริการแบบการท่องเที่ยวระยะสั้น (Short-stay) มากกว่าการรองรับวิถีชีวิตของนักท่องเที่ยวระยะยาว นอกจากนี้ การขาดความร่วมมือกับชุมชนยังเป็นข้อจำกัดที่ทำให้ไม่สามารถพัฒนากิจกรรมที่หลากหลายและสร้างประสบการณ์เชิงลึกได้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว และส่งผลต่อความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าว แนวทางดังกล่าวยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Hall (2015) ที่อธิบายว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับพื้นที่จำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการองค์ประกอบทางเศรษฐกิจ สังคม และโครงสร้างพื้นฐานอย่างเป็นระบบ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการท่องเที่ยวและสร้างความยั่งยืนในระยะยาว

ในเชิงกลไก (causal explanation) ข้อจำกัดดังกล่าวอาจมีสาเหตุมาจากลักษณะของสถานประกอบการที่พัวพันในพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่พัฒนาเพื่อรองรับการท่องเที่ยวระยะสั้น โดยเฉพาะการขาดการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการอยู่อาศัยระยะยาว อีกทั้งข้อจำกัดด้านองค์ความรู้และทรัพยากรของผู้ประกอบการยังส่งผลต่อการพัฒนาการตลาดและบุคลากร ซึ่งนำไปสู่ข้อจำกัดในการเข้าถึงตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติ และการให้บริการที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวระยะยาว อันส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของสถานประกอบการในบริบทการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว

ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวโน้มระดับโลกที่ระบุว่า การเปลี่ยนผ่านสู่การท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวมีความเชื่อมโยงกับการขยายตัวของ remote work และ digital nomads ซึ่งส่งผลให้สถานประกอบการที่พัวพันต้องปรับตัวจากการให้บริการระยะสั้นไปสู่การรองรับการใช้ชีวิต (lifestyle-oriented accommodation) มากขึ้น (OECD, 2022; World Bank, 2022) ทั้งนี้ หากสถานประกอบการไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อแนวโน้มดังกล่าว อาจส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว

ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพสถานประกอบการที่พัวพันจึงจำเป็นต้องดำเนินการในลักษณะบูรณาการ โดยเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน บุคลากร การตลาด และเครือข่ายความร่วมมือเข้าด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Buhalis (2020) ที่เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงระบบ และ Baum (2018) ที่ชี้ให้เห็นถึงบทบาทของทรัพยากรมนุษย์ในการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

(ก)

(ข)

ภาพที่ 2 สิ่งอำนวยความสะดวก (ก) ภายในที่พัก (ข) ภายในห้องพัก

ที่มา: Siripooththilak. V., 2025

ข้อจำกัดของงานวิจัย

การวิจัยนี้มีข้อจำกัดที่ควรพิจารณาในการตีความผลการศึกษา ดังนี้

1. ด้านขอบเขตของพื้นที่ศึกษา การวิจัยนี้มุ่งศึกษาเฉพาะจังหวัดนครนายก ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีบริบทเฉพาะทั้งด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวและโครงสร้างเศรษฐกิจ ดังนั้น ผลการวิจัยอาจไม่สามารถอ้างอิงทั่วไป (Generalization) ไปยังพื้นที่อื่นที่มีบริบทแตกต่างกันได้โดยตรง

2. ด้านกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และการวิจัยเชิงปริมาณใช้การสุ่มแบบสะดวก (Convenience sampling) ซึ่งอาจมีข้อจำกัดในด้านความเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด

3. ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล การใช้วิธีการสัมภาษณ์และแบบสอบถามอาจได้รับอิทธิพลจากการรับรู้ ทัศนคติ และประสบการณ์เฉพาะบุคคลของผู้ให้ข้อมูล รวมถึงข้อจำกัดด้านภาษา ระยะเวลา การฟุ้ง และความสนใจในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความครบถ้วนและจำนวนของข้อมูลที่ได้รับ

4. ด้านช่วงเวลาและตัวแปรการศึกษา การเก็บข้อมูลดำเนินการในช่วงเวลาหนึ่ง และมุ่งเน้นการศึกษาศักยภาพใน 5 ด้านหลัก จึงอาจยังไม่ครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในระยะยาว รวมถึงปัจจัยภายนอก เช่น นโยบายภาครัฐและสภาพเศรษฐกิจที่อาจมีผลต่อการท่องเที่ยว

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) และการตรวจสอบข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูล (Member checking) เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย และผลการศึกษายังคงมีประโยชน์ทั้งในเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติ รวมถึงสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับการศึกษาลึกซึ้งในอนาคต

ข้อเสนอแนะของงานวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า สถานประกอบการที่พักในจังหวัดนครนายกมีศักยภาพพื้นฐานในการรองรับนักท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว แต่ยังมีข้อจำกัดด้านรูปแบบบริการ กิจกรรมระยะยาว บุคลากร และการบูรณาการการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ ดังนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) ด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก สถานประกอบการที่พักควรปรับปรุงและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้สอดคล้องกับการใช้ชีวิตระยะยาวของนักท่องเที่ยว เช่น ห้องครัว พื้นที่ทำงาน ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และระบบรักษาความปลอดภัย รวมถึงควรยกระดับมาตรฐานด้านสุขอนามัยให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล แนวทางดังกล่าวเหมาะสมสำหรับสถานประกอบการประเภทรีสอร์ตและโรงแรมขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ที่มีศักยภาพในการลงทุน โดยต้องอาศัยทรัพยากรด้านงบประมาณและเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้ ตัวชี้วัดผลลัพธ์ ได้แก่ ระดับความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และระยะเวลาการเข้าพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว

2) ด้านบุคลากรและคุณภาพการบริการ ควรมีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านทักษะภาษาอังกฤษ การบริการเชิงสากล และการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมสำหรับสถานประกอบการทุกประเภท โดยเฉพาะโฮมสเตย์และธุรกิจขนาดเล็ก ทรัพยากรสำคัญคือการฝึกอบรมและการพัฒนาทักษะภาษาตัวชี้วัด ได้แก่ ระดับความพึงพอใจด้านการบริการ และจำนวนข้อร้องเรียนจากนักท่องเที่ยว

3) ด้านการตลาดและการสร้างภาพลักษณ์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันพัฒนากลยุทธ์การตลาดเชิงรุก โดยใช้สื่อดิจิทัลและแพลตฟอร์มออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งกำหนดตำแหน่งทางการตลาด (Positioning) ของจังหวัดนครนายกให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวเชิงสุขภาพ (Wellness long-stay Destination) อย่างชัดเจน

4) ด้านผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรพัฒนากิจกรรมที่หลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวระยะยาว เช่น กิจกรรมเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน และกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิต โดยควรมีการบูรณาการความร่วมมือกับชุมชนในพื้นที่มากขึ้น

5) ด้านเครือข่ายความร่วมมือ ควรส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ เช่น การเชื่อมโยงบริการด้านที่พัก การท่องเที่ยว สุขภาพ และการเดินทาง เพื่อสร้างระบบบริการแบบครบวงจร

เพื่อให้แนวทางการพัฒนาดังกล่าวสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ผู้วิจัยได้กำหนดกลไกการดำเนินงานในแต่ละด้าน โดยระบุผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลัก ได้แก่ ผู้ประกอบการสถานประกอบการที่พัก หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทร่วมกันในการขับเคลื่อนการพัฒนาทั้งในด้านการวางแผน การดำเนินงาน และการติดตามประเมินผล ในระยะสั้น ควรมุ่งเน้นการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานและพัฒนาศักยภาพบุคลากร ในระยะกลาง ควรพัฒนาการตลาดและสร้างเครือข่าย

ความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ และในระยะยาว ควรมุ่งสู่การยกระดับมาตรฐานสถานประกอบการ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชิงระบบ โดยต้องอาศัยทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร และองค์ความรู้ที่เหมาะสม นอกจากนี้ ผู้วิจัยเสนอให้หน่วยงานระดับจังหวัดกำหนดนโยบายและมาตรการ สนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การพัฒนามาตรฐานสถานประกอบการที่พึงสำหรับการท่องเที่ยวแบบ พำนักระยะยาว การสนับสนุนการอบรมและพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ การส่งเสริมความร่วมมือ ระหว่างภาครัฐและเอกชน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวให้เอื้อต่อการพำนักระยะยาว เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของจังหวัดในระยะยาว

โดยสามารถกำหนดตัวชี้วัดผลลัพธ์ เช่น ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว อัตราการเข้าพัก ระยะยาว และรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ เพื่อใช้ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ผู้วิจัย เสนอให้กำหนดกลไกการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน (implementation mechanism) ดังนี้

(1) ระยะเวลาวิเคราะห์ (Assessment phase) หน่วยงานภาครัฐระดับจังหวัดร่วมกับผู้ประกอบการ ประเมินศักยภาพและช่องว่างของสถานประกอบการ

(2) ระยะเวลาพัฒนา (Development phase) จัดอบรมและพัฒนาศักยภาพในด้านโครงสร้าง พื้นฐาน บุคลากร และการตลาด

(3) ระยะทดลอง (Pilot implementation phase) นำแนวทางไปทดลองใช้ในสถานประกอบการ ต้นแบบ

(4) ระยะเวลาประเมินผลและขยายผล (Evaluation and scaling phase) ประเมินผลลัพธ์และขยาย สู่สถานประกอบการอื่นในพื้นที่

ทั้งนี้ หน่วยงานหลักที่ควรรับผิดชอบ ได้แก่ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด การท่องเที่ยว จังหวัดนครนายก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยควรดำเนินงานในลักษณะ บูรณาการระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน ในเชิงนโยบาย หน่วยงานระดับจังหวัดควรกำหนดมาตรการ สนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การพัฒนามาตรฐานสถานประกอบการที่พึงสำหรับการท่องเที่ยว แบบพำนักระยะยาว การส่งเสริมการตลาดดิจิทัล และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของพื้นที่ในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- Baum, T. (2018). *Human resource management for tourism, hospitality and leisure: An international perspective*. London: Routledge.
- Buhalis, D. (2020). Technology in tourism: From information communication technologies to eTourism and smart tourism towards ambient intelligence tourism: A perspective article. *Tourism Review*, 75(1), 267–272.

- Buhalis, D., & Sinarta, Y. (2019). Real-time co-creation and tourism experience. **Tourism Management**, **71**, 228–241.
- Global Wellness Institute. (2023). **Global wellness tourism economy report**. Retrieved from <https://globalwellnessinstitute.org/industry-research/> [2025, 25 Oct.]
- Gössling, S., Scott, D., & Hall, C. M. (2021). Pandemics, tourism and global change: A rapid assessment of COVID-19. **Journal of Sustainable Tourism**, **29**(1), 1–20.
- Guest, G., Bunce, A., & Johnson, L. (2006). How many interviews are enough? An experiment with data saturation and variability. **Field Methods**, **18**(1), 59–82.
- Hall, C. M. (2015). **Tourism and social change: Understanding tourism impacts**. Bristol: Channel View Publications.
- Hannonen, O. (2020). In search of a digital nomad: Defining the phenomenon. **Information Technology & Tourism**, **22**, 335–353.
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2022). **Tourism trends and policies 2022**. Paris: OECD Publishing.
- Palinkas, L. A., Horwitz, S. M., Green, C. A., Wisdom, J. P., Duan, N., & Hoagwood, K. (2015). Purposeful sampling for qualitative data collection and analysis in mixed method implementation research. **Administration and Policy in Mental Health**, **42**(5), 533–544.
- Rather, R. A. (2021). Customer experience and engagement in tourism and hospitality: A review of the literature. **Journal of Travel Research**, **60**(5), 1005–1020.
- Saunders, B., Sim, J., Kingstone, T., Baker, S., Waterfield, J., Bartlam, B., Burroughs, H., & Jinks, C. (2018). Saturation in qualitative research: Exploring its conceptualization and operationalization. **Quality & Quantity**, **52**, 1893–1907.
- Tourism Economics Division. (2025). **Tourism statistics report: Nakhon Nayok Province**. Bangkok: Ministry of Tourism and Sports. (in Thai)
- Trade Policy and Strategy Office. (2025). **Thailand tourism outlook: Driving long-term economic growth**. Bangkok: Ministry of Commerce. (in Thai)
- World Tourism Organization (UNWTO). (2019). **International tourism highlights**. Madrid: World Tourism Organization.
- World Tourism Organization (UNWTO). (2022). **UNWTO tourism recovery tracker**. Retrieved from <https://www.unwto.org/unwto-tourism-recovery-tracker> [2025, 26 Oct.]

World Tourism Organization (UNWTO). (2023). **World tourism barometer**. Retrieved from <https://www.unwto.org/> [2025, 26 Oct.]

World Bank. (2022). **Tourism for development: Policy and investment framework**. Washington, DC: World Bank.

.....